

ȘCOALA VREMII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Inreg. Prim. Mun. Arad. Nr. 26873/1930

SUMARUL:

- „Școala Vremii“:** † *Inspectorul General Tiberiu Stan*
Nicolae D. Cârstea: *La început de an școlar.*
D. Mărgineanu: *Situația învățământului primar în Transilvania de Nord la sfârșitul anului școlar 1939—1940.*
Alexe Floca: *Educația profesională în învățământul primar superior. (II)*
... *Dragi colege și colegi.*
Octavian Dabenschi: *Insemnări în legătură cu studiul individualității.*
Ioan Vârlăciu: *O datorie Românească: Casa de odihnă a învățătorimii arădane.*
C. Dogaru—I. Vârlăciu—E. Spinășiu: *Apel.*
„Școala Vremii“: † *Inv. Constanța Tocoianu*
† *Inv. Gheorghe Moga*
† *Inv. Gheorghe Draia*
† *Inv. Maria Tomuş*
† *Inv. Adrian Popovici*
Adunarea inv. din Municipiul Arad.
Asoc. Inv. Secția Arad: Convocare.
Inspect. Școala al jud. Arad: Ordinul circular Nr. 7133-944

Redacția și Administrația
Arad, Inspectoratul Școlar al jud. Arad, Str. Horia
Redactor responsabil: **Romulus Ponta.**

Scoala Vremii

Revista Asociației Învățătorilor din orașul și județul Arad
Apare lunar, afară de lunile Iulie și August.

Director: *Eugen Spinanțiu*

Comitetul de Redacție:

Președinte:	<i>Nicolae Cârstea</i>
Vicepreședinte:	<i>Ion Vârtaciu</i>
Secretar:	<i>Gheorghe Moțiu, șc. Nr. 22.</i>
Redactor:	<i>Romulus Ponta</i>
Membri	<i>Gavril Stănescu</i> <i>Traian Popescu</i> <i>Simion Iuga</i> <i>Nicolae Șerban</i>
Administrator:	<i>Iulian Pagubă.</i>

Manuscrisele, cărțile și revistele pentru recenzie, publicațiile de schimb, precum și orice corespondență privitoare la revistă, se vor adresa redacției revistei *Scoala Vremii*,
Arad, Inspectoratul Școlar al jud. Arad, Str. Horia

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ CULTURALĂ

a Asociației Învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de luni: Iulie și Aug. Abonamentul 300 lei anual

ANUL XV Arad, Septembrie-Decembrie 1944. Nr. 7-10

† Inspectorul General Tiberiu Stan.

In ziua de 27 Octombrie 1944, a încetat din viață Inspectorul General Primar Tiberiu Stan.

Moartea l-a răpus în vârstă de numai 45 de ani, atunci când puterea sa de muncă era intactă și când dânsul, cu calitățile sale excepționale, ar fi fost de cel mai mare folos instituției pe care a servit-o cu o atât de mare abnegație întreaga viață.

S'a născut în Prisaca, județul Severin. În 1919 a obținut diploma de învățător la Școala Normală Confesională Ortodoxă din Caransebeș. În același an a fost numit învățător în comuna Gavojdia și apoi detașat la biroul Inspectoratului Școlar Lugoj. În 1930 a fost numit subinspector școlar, post pe care l-a deținut până în 1938, când a fost numit inspector școlar regional, la Inspectoratul Școlar Regional din Timișoara. În 1 Martie 1943 a fost numit inspector general pentru învățământul primar din regiunea Timișoara.

Școala primară românească din această parte a Țării prin moartea șefului ei pierde pe conducătorul înțelept, muncitor și cinstit, iar învățătorii pierd pe omul, care și-a închinat toată viața muncii pentru cei mulți și obidiți, pe omul care i-a stimat și iubit, care și-a sacrificat timpul liber — orele de masă, de somn — pentru ca necazurile lor multiple și grele,

să ia sfârșit cu un ceas mai de vreme, dacă acest lucru depindea de el.

Colaborații apropiați ai Inspectorului General Tiberiu Stan mărturisesc că atunci când defunctui trebuia, în urma calității ce o deținea, să ia o hotărîre în legătură cu un drept al învățătorilor, o făcea cu cel mai înalt spirit de dreptate.

Unul dintre acei care a luat parte la lucrările de detașare, utilizare și repartizare a învățătorilor din Septembrie 1941 la Minister, la București, povestește următoarele:

•Ca lucrări pregătitoare pentru facerea detașărilor și utilizărilor, fiecare inspector școlar de județ a prezentat un tabel cu posturile vacante pe localități și școli cu indicarea candidaților ce le solicitau. Inspectorul Stan a citit fiecare cerere, a cercetat actele ce o însoțeau, consulta mereu Legea Învățământului primar, cu toate că o știa pe din afară, apoi spunea: »Cred că merită să i se atribue postul X învățătorului Y, de oarece intră în prevederile articolului . . . , alineatul . . . »

A lucrat astfel câteva zile în șir dela 6 dimineața până la 8 seara, de oarece au fost peste 2000 de cereri. Credeam că s'a terminat. Ne înșelasem. A urmat o nouă verificare a lucrării, de astădată pare că și cu mai mare atenție. Lua cererile solicitanților pentru același post, citea din nou ceea ce subliniasă cu roșu, mai verifica actele justificative, le balansa pe palme, parcă prin acest gest voia să cântărească și mai bine dreptatea solicitanților. Unde era cazul făcea îndreptările necesare. După ce a terminat și această operație cu toate cinci județele din regiune, urma ca tabelele să fie prezentate Ministerului pentru aprobare. Dar Inspectorul Stan încă nu era mulțumit. Adeseori se adresa vreunui inspector de județ: »Domnule Coleg, mi se pare că în cazul X am greșit, te rog să verificăm încă odată!». Și multe greșeli au fost îndreptate în acest fel.

Eram cu toții surmenați. Singur Inspectorul Stan, în orele de masă, după atâtea zile de muncă, scria rapoarte la mașina de scris portativă, pe care o adusesse dela Timișoara, ca și acul, ața de cusut dosare, sula, rapoarte prin care cerea aprobări speciale pentru vreun năpăstuit de soartă, refugiat

din cine știe ce parte a țării și pe care desigur că nu-l văzuse niciodată.

Aprobarea lucrărilor de către Minister a fost o simplă formalitate. Nimeni nu se îndoaia în Minister că aceea ce făcuse Inspectorul Stan nu ar fi fost corect.

Așa lucra Inspectorul Stan în birou.

În clasele pe care le-a inspectat, n'a intrat ca o furtună, care să aducă îngheț în sufletele învățătorilor și ale elevilor. Învățătorul inspectat în urma salutului șefului său: »Bună ziua, Domnule Coleg, ce mai faci?«, se simțea familiar și își continua munca cu încredere. Apoi, inspectorul Stan cu întrebări judicios formulate se adresa copiilor, printre băncile cărora se plimba. Vorba lui domoală, prin care-și trăda infinita sa bunătate sufletească, îl făcea apropiat elevilor, care uitau că vorbesc cu Domnul Inspector General.

A fost pentru mulți o surpriză că omul care a lucrat peste 20 de ani aproape numai la birou, odată ajuns inspector general să se afirme și ca un bun pedagog. Șia fost! Era bine orientat în curente noi ale pedagogiei, dar modest cum era, n'a făcut niciodată caz de acest lucru.

Fără să fi fost înregimentat niciunui partid politic, s'a urcat pe cea mai înaltă treaptă a învățământului numai datorită meritelor sale excepționale. A fost o întâmplare că sub un regim de dictatură i s'a atribuit acest înalt post. Regimul democrat de azi, dacă inspectorul Stan a fi trăit, suntem siguri că i-ar fi oferit același post, căci defunctul nu și-a renegat niciodată credința sa în superioritatea democrației față de regimul de dictatură.

Îndureratei sale soții, care l-a secondat cu atâta devotament în munca sa uriașă, îi transmitem sincera și adâncă noastră părere de rău și o rugăm să ne considere părtași la durerea-i fără margini pentru pierderea prea timpurie a celui ce a fost Inspectorul General Tiberiu Stan.

„Școala Vremii“

LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR.

Începutul anului școlar 1944/45 a găsit Națiunea Română în vâltoarea luptelor pentru eliberare.

Noua zidire a României, cu reîncorporarea Ardealului de Nord, a cerut o nouă serie de sacrificii consimțite de obșteea românească.

Doliul atâtor familii și privațiunile de tot felul impuse de starea de războiu, pot produce în sufletele noastre scepticism alimentat de răvășire spirituală, dacă toate jertfele nu sunt fecundate de suflul purificator, de filonul de foc al credinței într'un ideal.

Socotesc că este mai bine să ai o credință greșită, decât să nu ai niciuna.

Cei ce, la anumite răscruci de opinie, se laudă că ei n'au militat în niciun sens, că n'au avut nicio credință, în afară de preocupările materiale ale vieții, greșesc dacă gred că o astfel de atitudine pasivă față de evenimente poate constitui o normă de urmat pentru orice om și cu atât mai mult pentru corpul învățătoresc.

Toate curente de opinie străine de fondul nostru biologic și social, care au frământat ființa noastră națională și de stat, în ultimii ani, aducând cu ele atâtea prejudecii spirituale, politice și materiale acestui neam, n'ar fi fost posibile, dacă ele ar fi găsit în calea manifestării lor, lupta dârză a tuturor cari le-au crezut vătămătoare, dar au evitat să ia atitudine față de ele, din calculul de a nu înfrunta niciun risc.

Luntrașul care refuză să vâslească în sens contrar curentului de apă ce vrea să răstoarne barca în care se află, riscă să fie înghițit de valuri.

Curenții de aer, curenții electrici, ca și talazul apelor curgătoare, lăsați în voia lor produc dezastre, dar canalizați și îndrumați după norme științifice, tehnice, devin cei mai prețioși auxiliari ai omului, în truda sa de a domina Natura și de a o exploata în folosul său.

Prin analogie, același lucru se întâmplă și cu curente de gândire de orice natură.

Ai sacrificat pădurea, ai adunat într'o grămadă amorfă tot materialul pentru o zidire nouă.

Dacă acest material rămâne pe loc; putrezește, sau se irosește în zadar. Dacă, din contră, intervine la timp planul arhitectului și munca constructivă a meșterilor și a salaorilor, din acest material ia naștere un edificiu măreț și durabil.

Jertfele și suferințele constituiesc materialul dat de obștea cunoscută și de cea anonimă a Țării.

Dacă, la timp, cei rămași nu vor ști să folosească cu-minte, pe plan superior, acest material, pentru a dura o dreaptă și solidă organizație socială, politică și de stat, toate eforturile se risipesc în neant.

Pentru zidirea și dăinuirea unei organizații sociale, se cere concursul nelimitat al tuturor claselor ce o compun.

În raport cu celelalte, fiecare clasă va avea prețuirea direct proporțională cu aportul ce aduce la organizarea și ființarea societății.

Istoria este împărțită pe epoci. Generațiile din fiecare breaslă în viață la inaugurarea epocilor, iau asupra lor răspunderea față de toate generațiile cari vor lucra sub semnul aceleiași zodii, până la ivirea zorilor anunțatori ai unui nou ev.

Se pare că sfârșitul acestui războiu va însemna și un sfârșit de epocă, în istoria politică și socială a lumii.

Spre a fi prezenți și bine încadrați în angrenajul social și politic al nouilor orânduiți, dacă acestea se vor produce, învățătorimea trebuie să vegheze și să acționeze la timp, în acord cu rostul ei în stat și cu nouile orientări.

Învățământul, ca și manualele didactice, trebuie pus de acord cu spiritul vremii și cu noua orientare politică.

Dacă va trebui ca organizația noastră profesională să îmbrace altă formă și să adauge noi note conținutului său, o vom face la timp. Pentru acest lucru, învățătorimea țării, deci și a acestui județ, va fi chemată să se rostească liber, cu chibzuială și cu perspicacitate, când Asociația Generală va decide.

Noul an școlar se deschide sub zodia acestor preocupări:

Reorganizarea învățământului, reorganizarea aso-

ciațiilor profesionale și concurs electiv la reorganizarea statului.

Se cere ca învățătorimea să fie prezentă activ la toate prefecerile, pentru a se încadra temeinic în ele și pentru ca acestea să nu se facă peste capul nostru, conduse de necunosători, sau de rău intenționați.

Nicolae D. Cârsten.

SITUAȚIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR ÎN TRANSILVANIA DE NORD LA SFÂRȘITUL ANULUI ȘCOLAR 1939-1940

Contribuție la istoria învățământului național

de

D. MĂRGINEANU

inspector școlar regional.

Privire retrospectivă. Aspecte dela sfârșitul anului școlar 1938/1939 și începutul anului școlar 1939/1940. Aspecte dela sfârșitul anului școlar 1939/1940: Considerațiuni generale. Constatări, rezultate, realizări. Considerațiuni speciale asupra învățământului.

Dentru a putea înțelege și pătrunde rostul de vitalitate și raportul adus în viața națională de învățământul primar românesc în Transilvania de Nord, încadrând județele: Bihor, Cluj, Maramureș, Năsăud, Satu-Mare, Sălaj și Someș, regiunea cea mai încercată și umilită de către opresorii milenari, ar trebui să ne transpunem în perspectiva de viață a învățătorilor confesionali de odinioară. Aceștia în ciuda tuturor adversităților de toate nuanțele, s'au transformat în torțe vii de răspândirea și alimentarea focului sacru, până în cele mai îndepărtate cătune românești. Făclii aprinse în focarele de lumină națională din Sibiu, Blaj, Gherla, Năsăud și Orada-Mare au luminat și încălzit neconținut sufletele obidite și obosite. Prometei modești,

umiliți și perseverenți, prin munca lor onestă, dărză și asiduă, desfășurată cu multă trudă și abnegație sub ocrotirea celor două Biserici naționale, au netezit drumul spre mântuire: *înfăptuirea idealului național în anul 1918* și au pus bazele învățământului primar național și liber, prin o conducere înțeleaptă și chibzuită.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, după unirea pe veci a acestei provincii cu Patria mamă, înțelegând importanța covârșitoare a corpului didactic de îndrumare și control în învățământul poporului, a chemat în aceste funcțiuni elementele cele mai proeminente ale învățământului primar și a vieții publice, după o muncă verificată de opinea publică. Această pleiadă de oameni, înfrățiți într'un mănuchiș al datoriei, bazați pe o conștiință necontestată și caractere ferme, au știut să menție autoritatea și prestigiul personalului de control; au canalizat forțele didactice în alvia școlii naționale; au pus bază organizării și consolidării dictate de interesele neamului întregit. Primele organe de îndrumare și control ale învățământului primar din Transilvania liberă au străbătut una din acele răspântii istorice, când pe ruinele unei clădiri prăbușite trebuia așezată o temelie nouă.

Școlii desorganizată de război și revoluție i-au dat o nouă viață, întemeiată pe o administrație sănătoasă. Punând la baza activității lor cinstea, tenacitatea, pricepera și mul. entuziasm sufletește, au răspuns tuturor problemelor de refacere și au încadrat-o într'un timp relativ scurt. În noul ritm de concepție și viață liberă a poporului român, pe temelii democratice.

Multă vreme ei au format podoaba învățământului public.

Eforturile de naționalizarea învățământului, făcute de către personalul de conducere, în primii ani dela Unire, vor rămâne cele mai strălucite pagini în analele culturale, pe care scrutătorul obiectiv de mâine al istoriei învățământului național, le va scrie cu litere de aur. Mai ales, dacă vom luă în considerație situația destul de dificilă din primii ani după războiu.

Astăzi abia se mai găsesc în activitate unul sau doi dintre acești îndrumători și animatori ai învățământului primar blocați în vre'o treaptă din control și ducând povara grea de un pătrar de veac în această slujbă, tânjindu-și viața în pribegie cu drepturile legale călcate în picioare, în vreme ce alții.

în disprețul tuturor criteriilor legale de înaintare, au fost ridicați la cea mai înaltă treaptă din control.

Câteva fragmente din raportul despre primele inspecții la școlile de stat din Transilvania liberă, făcute în Martie-Aprilie 1920 de dl. prof. universitar Dr. Onisifor Ghibu, fostul secretar general al Resortului Instrucțiunii din Consiliul Dirigent al Ardealului, primul organizator și animator al învățământului nostru din Transilvania unită, ne prezintă o icoană fidelă a situației din acele timpuri.

„La Oradea-Mare chestiunea școlară este foarte complicată. Influența ungurească în trecut a fost foarte puternică și se menține încă”.

„Toți copiii români vor umbla exclusiv în școli românești”.

„Se vor organiza serbări în școlile primare, pentru părinții copiilor, în scopul de a se familiariza cu viața și limba românească. O parte a învățătorilor minoritari să fie transferați în eritorii curat românești, pentru a învăța limba. Locurile lor să fie completate cu Români din Vechiul Regat”.

„La Șomcuta-Mare am vizitat școala primară de stat, cu patru învățători. Directorul provizor, Nistor Dragoș, lipsea: era dus la Carei-Mari să schimbe Lei. Învățământul e la un nivel scăzut. Lunea nu se țin lecții. Orarele prevăd câte două ore consecutive de lecții din una și aceeași materie. Sâmbăta elevii au numai Religie dela 8—10. Învățătorii au astfel 3 zile libere: Sâmbătă, Duminică și Luni. Un scandal pedagogic. Învățătorii, se vede că nu prea stau de treabă, căci răspunsurile elevilor erau slăbuțe, etc.”

„La Baia-Mare, învățământul primar pentru Români e relativ bun”.

„La Satu-Mare, maghiarizarea a făcut în trecut progrese uimitoare. În clasele românești ale școalelor primare majoritatea copiilor români nu știu românește. Învățătorii vorbesc și ei prost și nu întrebuințează o metodă bună”.

„La Sighetul-Marmăției. Fiind în săptămâna Patimilor, școlile primare nu funcționau. I-am chemat pe învățători și am discutat cu ei situația școlară și le-am dat îndrumările necesare. Vorbesc foarte slab românește”.

Învățământul primar național din această regiune, cu condițiuni foarte modeste de funcționare în primul an după Unire

(lipsa de localuri și personal didactic) s'a ridicat în curs de 20 ani la un nivel nebănuît, depășind orice așteptări în consolidarea conștiinței naționale de pe acele meleaguri.

Câteva aspecte și date statistice din rapoartele oficiale pe ultimii doi ani, ce-au precedat sfârșitul Războiului, sunt elocvente pentru înțelegerea frământărilor de cari erau preocupați conducătorii învățământului primar și valoarea morală a acestui învățământ în consolidarea patrimoniului nostru național.

A) Aspecte dela sfârșitul anului școlar 1938/1939 și începutul anului școlar 1939/1940.

Preocuparea de căpetenie a conducerii învățământului primar din regiune fiind îndrumarea lui în făgașul realităților de viață pentru a răspunde nevoilor de toate zilele ale poporului, s'au făcut mari eforturi în domeniul educației practice.

Prin organizarea de centre practice, ferme școlare, grupuri de școli practice, cantine școlare și alte instituții în cadrul școlilor pe întreg cuprinsul regiunii, s'au fundamentat în mod solid acest comandament imperios în învățământul nostru național.

Datele ce urmează fac mărturia acestor străduințe, ilustrând situația pe județe.

a) Centrele practice.

1. Bihorul, propune 9 centre adaptate reliefului și anume 5 pentru șes, 2 pentru deal și 2 pentru munte. S'au numit 5 maestri, 7 maestre, 4 agronomi. Total numiți 16. Aici trebuie să menționăm lăudabila inițiativă a Comitetului Școlar Jud care a prevăzut pentru înzestrarea Centrelor cu materialul necesar suma de lei 100.000.

2. Clujul, propune 6 centre, cu 2 maestri, 11 maestre, 2 agronomi, toți numiți. Total 15.

3. Maramureșul, propune 7 centre cu 2 maestri, 8 maestre numiți. Total 10.

4. Năsăud, propune 9 centre cu 7 maestre și 3 agronomi. Total 10.

5. Sălajul, propune 4 centre cu câte o școală pentru șes, deal munte și o școală de experimentare (centru) cu 3 maestri, 4 maestre, 3 agronomi numiți. Total 10.

1. Clujul	cu 205	cantine	școlare
2. Bihorul	" 153	"	"
3. Maramureș	" 9	"	"
4. Năsăud,	" 20	"	"
5. Sălaj,	" 113	"	"
6. Satu-Mare	" 14	"	"
7. Someș,	" 21	"	"
TOTAL:	535	"	"

e) Personalul didactic și elevii.

Numărul învățătorilor, învățătoarelor și conducătoarelor grădiniilor de copii se ridică pentru școlile de stat la 4.484, repartizați după cum urmează:

1. Bihor,	cu 1002	învăț.	71 cond.	16	maești,	—	agron.
2. Clujul,	" 666	" 28	" 15	" —	" 6	catih	
3. Maramureș,	" 306	" 15	" 10	" —	"		
4. Năsăud,	" 300	" 16	" 10	" —	"		
5. Sălajul,	" 737	" 63	" 10	" —	"		
6. Sătmăr,	" 620	" 55	" 10	" —	"		
7. Someșul,	" 481	" 23	" 10	" —	" 2	catih.	
TOTAL :	4112	" 283	" 81	" —	" 8	"	

pentru următorii elevi:

1. Bihor.	cu 101.828	recenz.	63.218	înscri.	53.475	cu frec. reg
2 Cluj, —	" 50.830	" 39.400	" 29.856	" " "	" " "	
3. Maramureș,	" 47.103	" 17.778	" 14.272	" " "	" " "	
4. Năsăud,	" 32.047	" 17.024	" 14.689	" " "	" " "	
5. Sălaj,	" 62.741	" 43.361	" 33.908	" " "	" " "	
6. Satu-Mare	" 49.718	" 37.148	" 34.894	" " "	" " "	
7. Someș,	" 45.159	" 29.066	" 20.546	" " "	" " "	
TOTAL :	389.426	" 246.995	" 201.640	" " "	" " "	

medie pentru întreg cursul primar fiind de 80,75%

f) Numărul localurilor de școli după județe.

1. Bihorul	are 60	grădini,	457	școli pr. urb.	și rur.	total	517
2. Clujul	" 19	" 273	" " "	" " "	" " "	" "	292
3. Maramureș	" 12	" 132	" " "	" " "	" " "	" "	144
4. Năsăud	" 16	" 136	" " "	" " "	" " "	" "	152
5. Sălajul	" 46	" 312	" " "	" " "	" " "	" "	358

și 4 școli de econ. casnică.

6. Satu-Mare	„	60	grădini,	263	școli pr. urb. și rur. total	323
7. Someșul	„	21	„	273	„ „ „ „ „ „	294
TOTAL:		234	„	1846	„ „ „ „ „ „	2080

la care trebuie să adăugăm și numărul școlilor confesionale care se ridică la cifra de 390 pentru întregul Ținut.

Raportând numărul școlilor la numărul copiilor buni de școală, vom constata că, localurile sunt neîncăpătoare deoarece nici copiii înscriși nu pot urma, apoi sunt sate resirate pe lungime de mai mulți km. și dacă am adăuga lipsa de îmbrăcăminte, hrană, câteodată și lipsa de înțelegere, problema ar trece pe plan social.

Sunt multe școli cu un singur post de învățător pentru 7 clase, astfel numai Bihorul are 142 școli cu un singur post

g) Instituții anexe.

1. Bihor	atel. șc. 31	grăd. 251	muzee — căm. — farm.	199
2. Cluj	„ „ 21	„ 184	m. 205 c. 22 f. 99	coop. 79
3. Maramureș	„ „ 22	„ 77	„ 25 „ 4 „ 30	„ 8
4. Năsăud	„ „ —	„ 92	„ 32 „ „ 31	„ 30
5. Sălaj	„ „ 138	„ 296	„ 201 „ 24 „ 246	„ 240
6. Satu-Mare	„ „ 93	„ 210	„ 118 „ 20 „ 155	„ 157
7. Someș	„ „ 22	„ 191	„ 109 „ — „ 131	„ 125
TOTAL:	„ „ 327	„ 1274	„ 690 „ 70 „ 891	„ 750

Atelierele existente sunt de țesătorie, lemnărie, tâmplărie, dar nu toate sunt prevăzute cu materiile și mai ales cu uneltele necesare.

B) Aspecte dela sfârșitul anului școlar 1939-40.

I. Considerațiuni generale.

Vieța școlii primare din acest an s'a scurs în condițiuni cu totul specifice, necunoscute și mai ales netrăite în ultimele două decenii de consolidare a conștiinței naționale colective de pe aceste plaiuri. De aceea va trebui să fixăm și concretizăm mai întâi *condițiunile esențiale*, în care ea s'a petrecut. Condițiuni care iarăși le putem categorisi în: *condițiuni generale și condițiuni speciale*.

1. Condițiuni generale :

a) Starea politică interioară cu repercursiunile ei de ordin social.

b) Concentrările militare a părinților au sustras dela frecvența normală o parte considerabilă de elevi, mai ales în sezonul de muncă agricolă, de toamnă și de primăvară. Brațele de lucru au fost suplinite de către elevii mai mari.

c) Concentrarea și desconcentrarea învățătorilor a cauzat dese schimbări în conducerea claselor și a școalelor. Cum în ținutul Someș avem o mulțime de școli cu un post, aceste aproape în totalitatea lor n'au putut fi deschise la începutul anului școlar, decât în primele săptămâni ale lunii Octomvrie-cu ajutorul învățătorilor utilizați dela alte școli din apropiere a preoților, sau a pensionarilor.

Preoții au dat însă, un aport neînsemnat învățământului primar, cu excepția unor cazuri aproape disparente.

d) Concentrarea organelor de control a îngreunat nespūs de mult aparatul administrativ și de îndrumarea învățământului. Personalul rămas acasă a făcut adesea eforturi până la este, nuare, trecând peste orice liniște obișnuită. Cu ocazia diferitelor lucrări administrative de sezon, legate de termen ca : transferări, situații statistice, etc. s'a lucrat — fără exagerare — zile și săptămâni dea rândul, în continuare câte 18 ore la zi.

Personalul de control neconcentrat sau desconcentrat vremeanic. a fost utilizat în permanență. În timpul cât nu făcea deplasări pe tere, lucra la inspectoratele școlare.

e) Întreținerea materială a localurilor de școală pe alo, curea a întâmpinat greutăți enorme și numai datorită spiritului de jertfă al învățătorilor, a putut face față împrejurărilor.

Desinteresul tradițional al primăriilor comunale față de școală se menține încă.

Pentru ilustrarea acestei stări de lucruri e de ajuns să cităm din raportul inspectoratului școlar județean Maramureș, a celui mai amărât județ din regiune: „Greutăți mari am întâmpinat din partea comunelor, cari n'au dat școlii la timp nici puțină competență materială ce a avut-o școală. Administrația comunală se desinteresează de școală. Foarte puține școli se bucură de bunăvoința administrației comunale. În cele mai

multe cazuri, inimoșii învățători sau învățătoare, au rupt dela gura lor spre a nu lăsa școala fără lemne, curățit și registre".

2. Condițiuni speciale.

a) Așezarea geografică a celor 4 județe de graniță: Bihor, Sălaj, Satu-Mare și Maramureș, unde se concentrează toată grija românismului pentru păstrarea integrității teritoriale, cu deosebirea astăzi, a influențat adânc viața sufletească de pe aceste meleaguri.

Grija continuă și crescândă a păstrării gleei strămoșești și a apărării căminului familiar, sub povara ultimelor evenimente, a răscolit în mod firesc sufletește pe cei trei factori principali ai școlii: familie, copil și învățător.

b) Concentrările de trupe, exercițiile de instrucție și diferitele lucrări militare, efectuate în aceasta zonă, a creat o atmosferă specială de vicață față de alte timpuri și de alte regiuni.

c) Învățătorii bărbați, în majoritatea absolută, până la 80% fiind tineri și concentrabili, prezența bărbaților rămași la posturi s'a redus la 20%. Deși numărul învățătoarelor este mare, totuși în administrația școlară și în manifestările sociale ale școlii s'a resimțit mult lipsa dela post a învățătorilor bărbați.

d) Condițiunile cosmologice din acest an au fost neobișnuite. Intemperii atmosferice, cum au fost de pildă zăpezele mari și gerul pe tot timpul iernii și ploilor abundente și continue din toamnă și toată primăvara, cu toate consecințele: inundații, etc., au influențat atât frecvența cât și starea morală a elevului și a învățătorului.

Cam acestea sunt condițiunile principale în care s'a încadrat activitatea școlară din anul școlar încheiat. Influența lor s'a resimțit în mod firesc în toate domeniile învățământului primar.

II. Constatări, rezultate, realizări.

1. *Localul școlar.* După cum rezultă din rapoartele inspectorilor județeni, problema întreținerii materiale a școlii primare se situează pe primul plan al preocupărilor autorităților școlare din acest ținut. În toate județele se constată o mare lipsă de localuri și săli de clase.

Localurile existente sunt insuficiente față de numărul ele-

vilor și unele necorespunzătoare, deși în ultimii 20 ani toate județele s'au împănzit cu sute de construcții noi și igienice. Mai ales în județele Maramureș și Someș se resimte marea lipsă a localurilor suficiente și corespunzătoare.

Dentru remedierea acestui rău s'au făcut toate eforturile și s'a creiat și 'n aceste județe o atmosferă favorabilă unei campanii de continuarea construcțiilor școlare, dar evenimentele prin care trecem au paralizat aceasta acțiune.

În majoritatea absolută, școlile au mobilier și material didactic suficient și corespunzător. Dependențe școlare complete n'au decât cca. 25% școli.

2. *Ordinea și curățenia școlară* au fost continuu menținute în școală și astfel, potrivit împrejurărilor, mediul educativ pentru desfășurarea activității elevului. Deși împrejurările în care a funcționat școala în anul acesta au fost grele, totuși sub acest raport nu s'a coborât sub nivelul anului trecut.

Organele menite să ajute pe învățător în desăvârșirea mediului educativ, nu-și îndeplinesc aceasta datorie în spiritul legii, în special pe planul sanitar.

Sub acest aspect raportul unui județ mare de graniță ne prezintă o eclatantă dovadă: „Avem în județ 308 școli primare, conform dispozițiilor Legii, fiecare școală trebuie vizitată lunar de medicul de circumscripție: ca atare în cele 10 luni ale anului școlar ar trebui să se fi executat 3080 vizite medicale. Conform datelor obținute prin chestionar, s'au efectuat 2110 vizite medicale dintre care numai 906 amănunțite, iar restul de 1204 sumare. În concluzie socotind că singure celea 906 vizite sunt adevărate vizite medicale, contribuția medicului la creșterea mediului educativ n'a atins decât 33% în general, am găsit însă școli, în care medicul n'a intrat deloc tot timpul anului școlar”

În celelalte județe serviciile sanitare au activat și mai puțin în acest domeniu.

3. *În executarea programei analitice* s'a insistat spre o armonizare a tuturor activităților educative prevăzute de programa analitică.

În urma condițiilor speciale enumerate mai sus, mai ales în urma personalului didactic redus și a concentrărilor de clase suprapopulate, nu toate activitățile au putut fi situate pe acelaș plan. S'a produs astfel o oarecare erarizare a activită-

ților: adică unele au stat pe un plan mai ridicat decât altele.

Din cercetările și constatările făcute, rezultă predomnanța educației minții față de celelalte. În ceea ce privește latura teoretică și practică a activităților, a preponderat cea teoretică.

4. În ceea ce privește rezultatele obținute în spiritul noii reforme școlare, care are ca principii fundamentale: orientarea locală, centre de interes și comunitatea de muncă prin adaptarea vieții la realitatea practică, observațiile și constatările din acest an de muncă școlară din motivele arătate mai sus, nu sunt în măsură să ne prezinte toate elementele necesare pentru a putea trage concluziile referitoare la modul cum s'a manifestat în școală noul spirit în care s'a impregnat programa analitică.

III Considerațiuni speciale asupra învățământului, personalul de îndrumare și de administrație.

a) *Controlul, îndrumarea și administrația învățământului primar* din Ținut, inclusiv cel particular, se exercită de următorul personal:

1 inspector general primar, Dl. Const. Mateescu.

1 inspector școlar de ținut la cancelaria inspectoratului școlar ținutal, Dl. D. Mărgineanu, șeful secției învățământului primar din regiune.

3 inspectori școlari de ținut: (2 pentru învățământul de stat, dl. V. Chintoanu, Gh. Medan și 1 pentru învățământul particular, dl. Darius Pop).

1 inspectoare școlară pentru grădiniile de copii, dna. C. Petreanu.

7 inspectori școlari județeni: Bihor: C. Anastasiu, Cluj: I. Macarie, Maramureș: N. Mircioliu, Năsăud: D. Son, Someș: St. Tătaru, Satu-Mare: D. Alexandrescu. Sălaj: V. Pupață.

7 subinspectori de cancelarie.

55 subinspectori școlari de control, în total 75.

b) La inspectoratele școlare județene sunt 21 funcționari și 24 învățători detașați, în afară de subinspectorii de cancelarie, iar la secția învățământului primar dela inspectoratul școlar ținutal, pe lângă inspectoratul școlar de cancelarie sunt 3 funcționari și 3 învățători detașați.

Personalul de administrație pe Ținut se cifrează astfel la 24 funcționari și 27 învățători detașați, total general 51.

c) *Activitatea personalului de control* se soldează cu un total de 7332 inspecții făcute, din care 4742 inspecții obișnuite iar restul de 2590 inspecții speciale, anchete și diverse.

Din tablourile județelor rezultă că s'au inspectat 3777 școli și 4820 învățători, rămânând neinspectate 115 școli și 417 învățători.

În acest calcul se cuprind inspecțiile efective, de câte ori s'au inspectat. Raportând aceste cifre la numărul școalelor, a grădiniilor de copii și a învățătorilor în funcțiune, rezultă că, din 2009 școli s'au inspectat 1804 și din 4398 învățători s'au inspectat 3981 învățători.

d) *Situația concentrărilor.*

I. *Numărul inspectorilor și subinspectorilor concentrați* 47, adică 62,67%, cu un total de 189 luni și 16 zile de concentrare.

II. *Numărul învățătorilor concentrați* din 2507 învățători bărbați 1944 adică 77,54%, cu un total de 12 206 luni și 27 zile.

Numărul școlilor cari au fost închise din cauza concentrărilor :

Până la 1 lună 105, până la 3 luni 80, până la 6 luni 40 și peste 6 luni 23.

1. *Grădinile de copii.* Au funcționat în total 235 de grădini cu 285 învățătoare, având 13.838 elevi înscriși și 12.186 frecvenți.

2. *Școala primară.* Numărul școalelor primare din Ținut este de 1774 din care 91 urbane și 1683 rurale.

Cursul primar superior a funcționat la 1515 școle.

În cursul anului școlar 1939-40 în situația localurilor de școală au survenit următoarele schimbări :

S'au făcut reparații generale la 138 localuri, s'au construit 85 localuri cu 144 săli de clasă.

3. *Cursuri de adulți* s'au ținut la 76 școli și au predat 123 învățători.

Au frecventat aceste cursuri numai 1563 băieți și 1693 fete în total 3261.

Au fost înscriși 3491 băieți și 3493 fete, total 6984.

În județul Someș nu s'au ținut cursuri de adulți la nici o școală.

4. *Instituțiile anexe școlare*, grupate pe cele cinci activități educative prezintă următoarea situație generală pe Ținut:

I. Sănătatea.

- a) Posturi de igienă și farmacii școlare: 1039
- b) Echipe sportive —
- c) Cantine școlare 643.

II. Activitatea practică.

1. Grădini școlare lucrate.

- a) Sistematic: 696.
- b) Nesistematic: 492.

2. Loturi școlare lucrate.

- a) Sistematic: 190.
- b) Nesistematic: 474

3. Ateliere școlare.

- a) Țesătorie: 49.
- b) Lemnărie: 227.
- c) Diferite: 102.

III. Activitatea economică.

- a) Cooperative: 782.
- b) C. E. C.: 545.

IV. Educația Științifico-Literară.

- a) Muzee școlare cu material didactic: 608.
- b) Muzeu socialologic local: 100.
- c) Biblioteci. Pentru elevi pe clase 214, ale școlii 1538
- d) Reviste. Ale clasei 98. Alte școli 811.

V. Educația artistică.

- 1. Echipe de teatru.
- a) Numărul echipelor: 398.
- b) Numărul reprezentanților: 1961.
- 2. Coruri organizate.
- a) Școlare: 975.
- b) În cadrul Căminului: 114.
- c) Religioase: 407.
- d) Numărul reprezentațiilor: 7388.

Numărul școalelor care au aplicat principiul comunității de muncă: 368.

5. *Cărțile didactice acordate gratuit elevilor din fondul Ministerului.*

S'au dat Abecedare, Cetire, Aritmetică, Gramatică și Geografie, total 35.018, volume, în valoare totală de 568.981, Lei. Suma acordată de Minister: 565.000 Lei.

6. Situația școlară a elevilor:

a) Inscriși	123898 băieți și	110909 fete	total:	234898
b) Promovați	90953 „ „	80979 „ „		171932
c) Repetenți	32400 „ „	30495 „ „		62895
d) Frecv. f. rea	10471 „ „	11782 „ „		22253
e) Români însc.	97584 „ „	89219 „ „		186703

79,50%

f) Alte naționalități: 25765 băieți și 22259 fete total: 48024 = 20,50%

g) Repartiția elevilor înscriși După religie se prezintă astfel:

Din 186.803, români înscriși 57749 sunt ortodoxi și 129.054 greco-catolici, uniți, iar restul de 48020 se repartizează la alte religii.

Pentru elevii minoritari înscriși la școlălele statului au funcționat în cadrul acestora și secții în limba lor maternă, a măsurat nevoilor culturale locale.

Asupra învățământului particular — confesional — din regiune, vom reveni.

7. Personalul didactic.

În total 4490 posturi bugetare în învățământul primar, repartizate după cum urmează:

Învățători:	4113.
Conducătoare:	283.
Maeștri:	73.
Agronomi:	10.
Cateheți:	11.
TOTAL:	4490.

8. Concedii, recompense, distincții.

a) În cursul anului școlar s'au aprobat concedii dela 1-30 zile în 1961 cazuri, în total de 21.419 zile.

Din aceste 885 concedii pentru interese de 3312 zile și 1076 pentru diferite boli și nașteri de 18.107 zile.

b) Pentru activitatea școlară și extrașcolară s'au acordat 22 adrese de mulțumire.

Mucenicii slovel și ai luminii naționale din orașele și satele Transilvaniei de Nord, cei aproape patru mii de învățători refugiați și expulzați dela altarele lor de cultură și respirați în toate regiunile României libere, căliți în cele mai aspre suferințe, continuă munca lor dărză cu un elan neînfrânt și o credință neșovăelnică pentru ceasul mare al dreptății naționale când Transilvania va respira iarăși liberă la sânul cald al Patriei Mame.

Învățătorii reînțorși la posturile lor, prin văile și munții Ardealului iubit, de unde au fost goniți fără milă, în urma unei trădări lașe și josnice, ce nu o va ierta în veci nici un suflet român: vor aprinde iarăși toate candeluțele de lumină pe modestele lor altare de cultură națională. Vor veghea la vecinicia lor neclintită, chiar dacă toate puterile iadului s'ar năpăstut asupra lor. Se vor face asemenea cu glia strămoșească și mai degrabă își vor risipi oasele pe acel pământ sfințit și răscum-părat cu lacrimile, suferințele și sângele părinților noștri timp de două milenii, decât să mai permită cuiva — oricine ar fi el — să ne mai vândă atât de eftin dușmanilor noștri de totdeauna. Jurăm!

EDUCAȚIA PROFESIONALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR SUPERIOR.

Descrierea Profesunilor
(Urmare)

Potrivit proiectului de programă analitică publicat în Nr. 3.944 al revistei, vom expune sumar câteva date mai necesar a fi cunoscute în legătură cu meseriile menționate din fiecare categorie de profesii.

a) Metalurgie:

4. *Lăcătușul.* Meseria de lăcătuș constă în executarea, montarea sau reparația diferitelor construcții de fier. Ex. grilaje, broaște la uși, chei, mașini de gătit, balanțe, rezervoare, etc. Lăcătușul confecționează obiectele amintite folosindu-se de o

mulțime de scule active (de prelucrare a materialului), pile, ciocane, minghine, strunguri, mașini de perforat, frezat, sau filetat, precum și de forje, — scule de măsurat (pentru controlul dimensiunilor): echere, liniale, calibre, etc.

Pentru meseria aceasta se cere o forță fizică cel puțin normală, multă precizie în mișcările manuale, putere de observație, atenție concentrată, aptitudine tehnică, aptitudine la desen, etc.

Vârsta minimă este de 14 ani (pentru constituțiile mai robuste), cu minimum de instrucție 4 clase primare. Sunt însă preferați cei cu 7 primare, sau 2—3 clase secundare.

2. *Mecanicul.* Profesiunea de mecanic are multe specialități. Cele recunoscute de lege, sunt prevăzute în tabloul Nr. 1. și anume: mecanic ajustor, armurier și mecanic de biciclete, mecanic-auto, mecanic de precizie, strungar.

Intrucât la Arad meseria de strungar în metale este cea mai căutată, în ramura metalurgiei, o vom descrie separat.

Revenim deci asupra condițiilor ce i se cer, în general, unui bun mecanic. Principala condiție pentru mecanic este să înțeleagă funcționarea mașinilor pentru a ști imediat ce defecte au, reparându-le cu priceperea și abilitatea cerută. Mecanicul construiește, repară, mașini, aparate sau piese din metal, după desen, sau model. În această privință sa aseamănă cu lăcătușul. Se folosește tot cam de aceleași scule și mașini.

Mecanicului pe lângă cerințele lăcătușului i se mai cere un simț auditiv bine dezvoltat, pentru a simți ușor defectele în timpul funcțiunei-mașinilor. De asemeni i se cere o atenție puternică pentru a preveni pericolele și accidente de la mașini (loviri, explozii, etc.) Mecanicul trebuie să aibă capacitatea de a prinde ușor legătura și modul de funcționare al diferitelor părți ale mașinilor, care să i ajute la descoperirea defectelor și a cauzelor acestora.

Pentru mașinile mai mici, se recrutează mecanici după o practică de abia 6 luni. Însă pentru ramurile menționate la început, se cere acelaș timp de pregătire ca și pentru lăcătuș sau strungar. Mecanici de locomotive se recrutează după un regulament special întocmit de C. F. R.

Strungarul în metale. Diferitele piese semifabricate ce vin de la forje sau turnătoare, sunt prelucrate mai departe de către strungarul în metale. El le dimensionază conform desenului,

sau modelului, le dă la strung, etc. Operațiunile principale pentru strungar sunt: trasarea, strungirea, filatarea, găurirea, frezarea, șlefuirea și poleirea diferitelor piese.

Prin trasaj strungarul își simplifică operația prelucrării, datorită faptului că el și-a fixat diferite puncte de reper, cu ajutorul unor scule speciale. Apoi piesa este fixată la strung, unde va fi prelucrată cu ajutorul cuțitelor de strung. Sunt strunguri longitudinale, transversale, automate, etc

Filetajul se execută la strung și constă din înfășurarea unei linii drepte pe cilindru, cu o anumită înclinație. Tăierea acestor filete se face cu cuțite speciale.

Frezarea diferitelor piese este o operație de uzinaj (a su-pune o piesă brută la acțiunea unei mașini) care se face la niște mașini speciale prevăzute cu anumite scule numite freze. Frezele au mai multe muchi de tăiere, de diferite forme) cilindrică, discuri, etc. — ca la dentist). Ele acționează prin rotație, tăind așchii.

Șlefuirea și poleirea sunt operații finale, care netezesc aspe-ritățile rămase după prelucrare și dau pieselor un anumit lustru, sau matitate, după cum este e cazul.

Meseria de strungar în metale pretinde o forță fizică gene-rală normală, cu mișcări normale, agile și de mare precizie (mâi-nile). — Simț tactil foarte fin, atenție remarcabilă, memorie vi-zuală, multă aptitudine tehnică și la desemn, precum și capaci-tatea de a gândi în spațiu pentru a combina și a stabili în minte diferitele raporturi și poziții ale pieselor.

Se mai cere unui bun strungar, pe lângă condițiile amin-tite, să fie foarte conștiincios la executare pieselor, pentru că cele mai mici greșeli pot produce pagube considerabile întreprinderii.

În marea industrie strungarii se împart în trei categorii: strungarii propriu ziși (cei mai bine apreciați și plătiți), strungarii de revolvare sau semiautomate, și strungarii de automate. După mașinile și operațiile ce se cer, în marea industrie se disting ur-mătorii: 1. Strungarii, 2. Frezorii, 3. Rectifictorii, 4. Alezorii (care măresc găurile). 5. Tăietorii de dinți. 6. Mandrenarea (tă-ierea de dinți în plan drept). 7. Găurirea, 8. Filetarea, 9. Roda-rea (urmează după aléaj, constând în fixarea unor materii în interiorul sau pe exteriorul cilindrului prelucrat). Sunt și alte ma-șini speciale, mai simple sau mai complicate, care pretind lu-

crătorului o pregătire adecvată.

Reținem însă faptul că în această mare varietate enumerată mai sus, meseria de bază din atelierul mecanic al marilor uzine este cea de strungar în metale. Iar executarea diferitelor operațiuni și întrebuințarea mașinilor speciale se face de obicei de către strungari, frezori, sau lăcătuși, după un timp mai lung sau mai scurt de pregătire de specializare.

Subliniem însă că pentru a deosebi activitatea lăcătușului de aceea a strungarului, în marile întreprinderi (și în general), caracteristic pentru lăcătuș este că el lucrează suprafețe plane, sau curbe *ce se pot executa prin pilire* (operația mergând până la precizii foarte exigente, cu toleranțe până la miimi de milimetru iar strungarul execută suprafețe rotunde, *prin mișcarea de rotație a strungului* condus prin mișcări coordonate ale ambelor mâini, cu acelaș grad de mare precizie.

Mecanicul de precizie are mai multe secții de specializare: 1. Aparată științifice (de laborator, Röntgen, termostate, de fotografiat, etc.) 2. Biciclete și mașini de cusut, 3. Montarea și repararea anumitor piese fine dela automobile, motociclete, biciclete, etc.

Pentru această meserie se cer cunoștințe de fizică, chimie, matematică, iar pe lângă însușirile psihice enumerate la celelalte profesii anterioare, se cere mult spirit inventiv, talent la desen și construcție de planuri. El trebuie să-și execute în lemn sau alt material, diferite modele după piesele de care are nevoie, și le trimite la fabrică, servind la executarea pieselor reale.

3. *Electricianul*. Profesiunea are următoarele ramuri: 1. Electricianul — instalator, lucrează afară instalațiuni electrice de lumină, de forță (pt. întreprinderi) și de semnalizare (C. F. R.), etc. Lucrează și în atelier. Electricianul instalator poate fi specializat în curenți slabi sau curenți tari (pentru uzine, instalații de forță, conducte electrice principale). 2. Electricianul — constructor, lucrează mai mult în atelier, construind sau reparând piese și mașini, aparate sau instrumente electrice. Repară generatori, transformatoare, motoare electrice, etc. 3. Radiofonistul construiește, repară și instalează aparate de recepție sau emisie radiofonică. Lucrează în atelier, dar se și deplasează. 4. Operatorul de cinema, reglează filmele și proiecțiile, supraveghează funcționarea aparatelor de proiecție și le repară imediat, dacă e cazul,

În general se poate spune că meseria de electrician este una dintre acelea care se poate executa cu scule puține și ieftine. Nu cere un capital mare. Totuși în atelierele bine utilate se găsește și un strung, băi de nichelat, cromat, etc.

Activitatea electricianului cere multă finețe și abilitate manuală, precizie și rapiditate, condusă cu foarte mare atenție și un puternic simț de observație. Pentru că o neglijență cât de mică (în special la curenții tari) poate avea consecințe, instantanee foarte grave, chiar mortale, din cauza scurt circuitelor electrice. De asemenea i se cere posedarea aptitudinii tehnice în grad superior, spre a înțelege principiile și felul de funcționare al diferitelor aparate și mașini electrice. Aptitudine la desemn, inteligență peste normă și multă răbdare și stăruință la lucru (constructorul și radiofonistul, cu deosebire). Forța fizică generală bună, membrele, cu articulații libere.

4. Ceasornicarul. Confectionează diferite piese, repară și vinde ceasornice sau bijuterii (inele, brățări) executate de către giuvaergii. Uneori ceasornicarul lucrează, adaptează și diferite articole de optică (ochelari, binocluri, etc.) (Ceasornicarul nu poate executa toate piesele unui ceasornic) din cauza fineței acestora și a mijloacelor sale rudimentare de lucru astfel că cele mai multe piese le primește fabricate gata.

Unui ceasornicar i se cere finețe și precizie manuală mare. Acuitate vizuală superioară, atenție concentrată și de lungă durată, spirit de observație și aptitudine tehnică. Multă răbdare și stăruință. Se lucrează în atelier. Profesie sedentară, nu cere forță fizică remarcabilă (excepție pentru cei ce repară, orologiile din edificii și turnuri).

Ceasornicarul are nevoie de un auz fin și de simțul culorilor nealterat. Simțul tactic ascuțit. **5. Giuvaergiul.** Execută lanțsoare, medalioane, brățări, inele, broșe, etc. din argint, aur sau platină. Din materialul vechiu, topit în cuptor special, modelează cu ajutorul laminoarelor forme de tablă sau sârmă, din care croiește bijuterii diferite.

În această profesie se găsesc 6 ramuri mai importante: 1. Bijuterii fine pt. briliante, etc. 2. Obiecte populare. 3. Bijuterii din argint (argintarul). 4. Gravorul. 5. Tintuitorul pietrelor prețioase în diferite metale. 6. Auritul, argintatul, galvanizatul, obiectelor și bijuteriilor (aurarul).

În marile întreprinderi personalul lucrează numai în una din aceste ramuri.

Giuvaergului i se cere mare finețe și precizie manuală, acuitate vizuală și atenție concentrată. Aptitudine la desen și simțul culorilor perfect. Cunoștințe de fizică, chimie, etc. Pregătire școlară de cel puțin 7 clase primare, dar sunt preferați cei cu 3-4 clase secundare.

b) *Textile.*

1. *Croitorul.* Credem că descrierea profesiei, a materialului și uneltelor utilizate nu mni este necesară. Subliniem însă că sunt necesare următoarele cerințe: îndemânare manuală (degetele în special) spirit de observație, mult simț estetic, desenul, simțul cromatic.

În marile întreprinderi profesiunea este divizată în croit (partea cea mai grea) și cusut) haină, vestă, etc. (La croitorii pentru domni distingem de obicei, croitorii civili, croitorii militari, croitorii pt. haine preoțești) etc.

Croitorii pentru dame, la rândul lor pot fi croitorii pentru dame propriu ziși, croitorese pentru paltoane, pardesiuri, etc. Ramificații care deși se practică în localități mai mari, nu sunt recunoscute de lege încă.

Croitorul de albituri (rufe) poate fi de bărbați, sau de dame).

2. *Tapiferul.* Confecționează partea de tapiserie a scaunelor fotoliilor, divanuri, saltele, etc. I se cere imaginație, spirit de combinație, îndemânare la desen, spre a prezenta schițe potrivit gîsturilor clienților. Fizic sănătos, în special plămîni, fiindcă în atelier este mult praf.

3. *Țesătorul.* Poate fi specializat în urzitor, sau năvăditor. Se lucrează numai în fabrici mari, sau ateliere cu mai multe războaie, de construcție specială. În țesătoria mecanică țesătorul poate presta următoarele activități: bobinajul pentru beteală, bobinajul pentru urzeală, răsucitul fierelor. Toate se pot învăța în câteva luni, iar la mașina de urzit se învață un an de zile. În general activitatea țesătorului se limitează la o singură mașină, pe care trebuie să o cunoască perfect.

Cerințele sunt în primul rând, să nu fie o fire ușor iritabilă, pentru a suporta sgomotul mare ce-l fac războaiele mecanice, etc. — Mult spirit de observație pentru a repara imediat

unde s'a rupt firul, și atenție desvoltată distributivă, fiind necesar să urmărească mersul întregii mașini, evitându-se prea dese accidente și a realiza o muncă de bună calitate.

4. *Boiangiul*. Vopsește hainele, stofe, pânzeturi, mătăsuri, etc. Este o meserie foarte rentabilă și necăutată la noi în localitate. Ea poate fi combinată cu aceea de curățitor chimic.

Se cer în primul rând unele cunoștințe speciale din chimia coloranților, care se pot câștiga în țară, completându-se cu o practică în străinătate, cu precădere în Occident.

Evident că boiangiul trebuie să poseadă un simț perfect al culorilor, atenție, observație, etc. Un fizic sănătos, plămâni rezistenți la atmosfera încărcată cu aburi și gaze emanate de diferitele substanțe, precum și pielea rezistentă (dela mână). — Să nu fie predispus la exeme, etc.

c. *Industria lemnului.*

1. *Tâmplarul*. Are două ramuri tâmplar de mobile și tâmplar de binale (uși, ferestre, portale, etc.) La acestea legea mai recunoaște încă două specialități: tâmplar de jaluzele și tâmplar de parchete (parchetatul).

În ce privește uneltele, menționăm că peste tot în atelierele de tâmplărie bine utilizate se folosesc pe o scară foarte mare mașinile speciale, cărora li se rezervă o sală amenajată. Din cauza aceasta tâmplarului i se cere și cunoștințe tehnice necesare la întrebuințarea mașinilor spre a evita producerea da accident grave.

Cerințele sunt: precizie și abilitate în mișcările manuale, pricepere la desemn, pentru a executa planul (schița) obiectului după care se conduce când croiește materialul. Aprecierea vizuală peste normă și mult simț estetic (tâmplarul de mobile).

2. *Dulgherul*. Lucrează scheletul acoperișurilor, garduri, poduri, turnuri, și orice șelărie din lemn.

Dulgherul are nevoie de o forță fizică bine desvoltată, deprindere la desemn (liniar), calcule aritmetice asupra dimensiunilor, atenție bună spre a evita accidentele de lucru (lucrând uneori la mari înălțimi). Simțul răspunderii și conștiințiozitate deplină.

3. *Strungarul în lemn*. Execută monumente, decorațiuni, obiecte artistice, etc. din lemn sau os.

Lucrează după modele sau deseme, I se cere o foarte bună apreciere vizuală, îndemânare manuală, aptitudinea la desen superior dezvoltată. Mult simț estetic, pe lângă cunoștințele tehnice legate de profesiune. Fizic în general sănătos, cu mâinile în perfectă stare funcțională. Ochi buni.

d. Industria pielei.

1. *Pantofarul-cizmarul.* În aceaș ordiue se poate aminti și richtuitorul, care eroiește și coase fețele de ghet, iar ca o specializare pantofarul ortopedic, în care trebuie să fie inițiat și pantofarul propriu zis.

Pentru aceaș profesiune se cere în 'primul rând o activitate manuală, atenție, percepție de spațiu pentru croi și redarea fasonulu cerut, observație și apreciere vizuală (măsurare cu ochii). Fizic normal dezvoltat, cu toracele bine crescut, plămâni sănătoși din cauză poziției în care se lucrează fără întrerupere. — Membrele superioare cu articulațiile libere.

2. *Blănarul.* Activitatea blănarului nu se rezumă numai la alegerea pieilor, croiul sau confecționarea diferitelor blănuri. Blănarul poate să tăbăcească pieile (indigene) și să coloreze anumite blănuri, dându-le o mai largă utilizare.

Blănarul are nevoie de mare îndemânare și precizie manuală la tăierea și croiul blănurilor, unele fiind foarte scumpe, greșeliile produc pagube considerabile. Multă finețe manuală la cusutul diferitelor bucăți împreună, atenție concentrată de lungă durată și acuitate vizuală superioară. Mult simț artistic. Constituție fizică normală, plămâni și inimă bună. Simț tactil și al culorilor.

e. Comerțul.

În programa analitică propusă de noi s'au prevăzut următoarele specialități: comerciant de coloniale, comerciant de textile, com. stofe, com fier, sau sticlă și porțelan. Dar aceste ramuri ale comerțului reprezintă doar câteva din cele mai căutate.

Vom menționa însă unele din cerințele comune profesiunii de vânzător în prăvălie. Diferențele specifice fiecărei ramuri comerciale le vom menționa numai unde e cazul.

Un bun vânzător va trebui să aibă o fire deschisă, atrăgătoare, ușor adaptabilă la situațiile variate create de clientelă. Să cunoască limbi streine. Să fie politicoș cu toată lumea. Simț de

ordine și curățenie. De asemeni i se mai cere un simț auditiv în bună stare, controlul mișcărilor, observația, atenția, memoria figurilor și cifrelor, etc. toate bine dezvoltate. Supus, subordonat, dar foarte flexibil. Dexteritate manuală în special rapiditatea mișcărilor, agilitatea. Aptitudine la matematică, abil în calcul mintal. Simțul culorilor (textile, mărunțișuri, coloniale.) Forța fizică superioară (fier, stofe, textile, coloniale). Membrele cu articulații libere, fără varice la picioare, sau picior plat, etc. Să poată sta mult în picioare, să alerge sau să urce și să coboare în grabă scările (com. de coloniale, porțelanuri, fier, etc.)

f. Industria alimentară.

1. *Brutar.* Meseria are două specialități recunoscute: 1. simigiu (cornuri, plăcinte, etc.) 2. brutarul propriu zis care în întreprinderile mai mici se execută de aceeași persoană. Se lucrează cu mâna, dar se utilizează și multe mașini: mașina de cernut, de frământat, de făcut cornuri, etc.

Activitatea brutarului trebuie făcută cu atenție, în special la mașini. Totuși i se cere o forță fizică dezvoltată, un corp rezistent la căldură și mai ales la somn, fiindcă se lucrează noaptea. Dar vânzarea se face ziua.

2. *Cofetarul.* În profesiunea aceasta sunt specialitățile: bombonier, patisier și cofetarul propriu zis.

Cofetarul depune o muncă manuală, ajutat de instrumente și mașini. Are nevoie de multă finețe în mișcările manuale, simțul gustului și al mirosului perfect dezvoltate. Atenție, multă imaginație și simț artistic. Constituție fizică normală. Aparatul respirator în bună stare de funcționare, rezistent la schimbările bruște de temperatură. Simțul culorilor superior dezvoltat, simțul ordinii, curățeniei și un foarte bun simț decorativ.

3. *Măcelarul.* Activitatea măcelarului se poate extinde și la fabricarea mezelurilor și vinderea acestora. Munca lui pretinde o forță fizică generală peste normă, cu deosebire forța brațelor. Măcelarul cunoaște bine anatomia animalelor pe care le taie, pentru a ști pe unde și cum să taie cu cuțitul. El este expus la pericolul de fi ușor infectat cu diferiți microbi, prin zgârieturile, sau micile tăieturi ce și le face în timpul lucrului, mai ales că analiza bacteriologică a cărnii se face abia ulterior, după ce animalul a fost tăiat. I se mai cere pe lângă abilitatea manuală, atenție,

simțul gustului, mirosului, aprecierea vizuală, calcul, simțul ordinei și al curățeniei

g. *Arte grafice.*

1. *Tipograful.* Legea prevede trei specialități: 1. tipograf culegător, 2. tipograf mașinist, 3. tipograf sistemul „Braille” — pentru orbi.

Tipograful culegător lucrează cu litere de plumb linii și spații, care se așează fie pentru a distanța literele, fie între rânduri. El are nevoie de multă îndemânare manuală, rapiditate în mișcări, atenție distributivă la litere, memorie bună, cunoștințe serioase de ortografie, și dacă se poate, să cunoască mai multe limbi. Plumbul încarcă aerul închis din atelier, expunând pe lucrător la tuberculoză și saturnism (intoxicația cronică cu plumb). Din acest motiv femeile sunt oprite să învețe profesiunea.

Pregătirea de carte cerută este minimum 4 clase primare, dar sunt preferați cei cu 7 clase sau cu câteva clase secundare. (va urma).

Alexe Floca

Directorul Oficiului de Orientare Profesională
Arad

Dragi colegi și colege,

Din sbuciumul de astăzi, neamul nostru poate să iasă cu fruntea sus, stăpân pe sine și pe destinul său. Depinde totul de noi, de poporul românesc în totalitatea lui. Un neam conștient de menirea sa, încheiat puternic într-o comunitate națională, nu poate să piară, ori cât de aspre ar fi vicistudinele istoriei. Dimpotrivă, destrămarea solidarității românești de dragul unor situații personale, pierderea conștiinței de popor cu dreptul la viață și la libertate, pot ingenuchia pentru totdeauna neamul și țara.

De aceea astăzi ne adresăm vouă, colegi și colege, pentru ca, prin cuvântul vostru, să luminați poporul, iar prin fapta voastră să fiți permanent îndemn de viață și credință românească.

Nu ne îndoim că fiecare dintre voi este adânc pătruns de

răspunderea pe care o are în fața istoriei. Învățătorimea nu este numai cheia de boltă a destinului, ea este inima acestui popor care bate pentru tot ceea ce ține de țara și nemul românesc. Vrem ca această inimă să rămână credincioasă misiunii sale.

Învățători și învățătoare! De sigur, libertățile ce ne-au fost asigurate sunt un bun neprețuit pentru noi ca indivizi. Să nu uităm însă nici o clipă că dreptul neamului la libertate și la viață proprie este tot așa de prețios, că unul fără altul nu se poate înfăptui. Fiecare dintre voi, veți lupta în cadrul unui partid politic pentru binele țării. Este dreptul și datoria voastră. În sânul partidelor politice să fiți făclia de veghe a neamului nostru. Nu vă umiliți. Afirmăți pretutindeni și oricând dreptul neamului la viață și onoare. Orice gest, orice cuvânt al vostru să fie îndemn de istorie pentru generațiile viitoare. Nu uitați că solidaritatea învățătoarească este un bun câștigat. Prin ea s'a isbutit ca totdeauna să se țină seamă de rostul nostru în stat și în comunitatea națională. Asociația Învățătorilor va continua să lupte cu mijloacele legale pentru satisfacerea integrală a tuturor drepturilor cuvenite școalei, Învățătorilor și neamului românesc.

Slujitorii școalei poporului, în oricare partid politic vor milita să nu uite că fac parte din asociație. Activitatea politică a fiecăruia trebuie să nu dăuneze spiritului de corp și intereselor profesionale. Dimpotrivă, consolidarea solidarității de breaslă și promovarea intereselor naționale să fie deviza tuturor.

Dragi colegi și colege, oriunde veți fi, nu uitați menirea voastră și idealurile poporului românesc.

Arad, 10 Septembrie 1944.

Președintele Asoc. Inv. Secția Arad,
ss. Nicolae Cârstea

Inspector școlar,
ss. I. Vărtăciu

Inspector școlar jud.
ss. C. Dogaru

Subinspector școlar jud.
ss. G. Stănescu

Secretarul Asoc. Inv. Secția Arad,
ss. S. Tomuș

ÎNSEMĂNĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU STUDIUL INDIVIDUALITĂȚII

Dubenschi Octavian
director școlar Arad.

Ne-a fost dat, generației noastre, să trăim clipe mari, clipe de prefaceri adânci pe cari istoria, mâine, le va descrie în toată întinderea lor și până la ultima lor consecință.

Neamul nostru încins și el în involburarea generală — din cauza conducătorilor puțini înțelepți de ieri — trăiește după 23 August 1944, zile eroice, mărețe, purtând războiul pentru adevăratele interese ale nației.

Sunt perspective ca acest cataclism să înceteze poate chiar peste câteva luni și pacea, pacea binefăcătoare va coborî din nou pe pământ.

La fel, sunt perspective, ca odată cu venirea păcii, un duh nou de reînnoire să se reverse asupra unamității. De acest duh nou se va resimți cu deosebire educația.

La noi, avem motive să credem, că învățământul (sub influența unor noi factori, creați de noi împrejurări) va suferi schimbări radicale. Dar mă grăbesc să adaug, că nu schimbări de natura celor suferite mai ales de învățământul supra-primar în trecutul apropiat, care l-au desorganizat complet, ci schimbări în bine, cari vor avea ca efect imediat stărpirea analfabetismului rușinos de azi și culturalizarea maselor muncitorești și țărănești rămase atât de în urmă față de cele ale popoarelor vecine.

Când am vorbit de factori noi, m'am gândit, bine înțeles, la marele stat vecin U. R. S. S.

Sunt atât de mari, atât de imense realizările acestui stat în domeniul educației încât va fi o binefacere pentru noi când le vom cunoaște mai de aproape și mai ales, când le vom putea realiza și noi în aceeași măsură.

Aceste gânduri mi-au trecut prin minte, citind articolul „O experiență”, prin care un coleg atinge problema dată ca titlu acelui articol, vorbind de clase paralele și de-a ridica pe cei tari lăsând să cadă pe cei slabi.

Problema pusă e veche, ea s'a pus multor generații de pe-

dagogi, dar deslegarea ei nici până azi nu s'a dat în mod definitiv și azi încă, suntem în domeniul experimentărilor.

• Dar să facem o schiță sumară a acestei concepții individualiste în învățământ:

Individualismul în pedagogie. A) Problema sub aspect psihologic privind-o, vom vedea că unanimitatea pedagogilor sunt azi de acord asupra faptului că nivelarea individualităților nu-i cu puțință din pricina structurii diferite, pe care o are orice organism. Câți oameni atâtea individualități. Dar până a se ajunge la principiul așa cum e enunțat și interpretat el astăzi, s'a trecut prin mai multe faze.

S'a încercat împărțirea indivizilor în temperamente: sanguinic, choleric, melancolic și flegmatic.

O altă încercare s'a făcut în temperamente optimiste și pesimiste. Au urmat apoi încercări mai moderne, făcute de Meumann pe două baze: 1. Diferența constituției simțurilor și anomaliilor, 2. Diferența privitoare la păstrarea în memorie, reproducerea și prelucrarea logică a materialului sufletesc.

S'au mai făcut încercări cu privire la condițiunile și influențele cărora sunt supuse acele funcțiuni, apoi, cu privire la acțiunea comună a elementelor.

În studiul individualității, mai trebuie să amintim considerarea ce se dă însușirilor individuale din punct de vedere calitativ și cantitativ. În acest fel, se vor stabili tipuri, ținându-se seamă și de evoluția însușirilor.

B) Problema individualizării învățământului din punct de vedere pedagogic. Aici se impune imediat întrebarea: Dacă e bine ca fiecare dintre grupurile tipice de elevi, ex. cei slabi, cei medii, cei tari să fie instruiți și educați aparte, sau în comun?, întrebare ce se desprinde și din articolul „O experiență” amintit mai sus.

Răspunsul la această întrebare e că în primul caz s'ar evita surmenarea elevului slab, căruia i se impune aceeași muncă, pe care o face cel tare, — o muncă ce depășește limitele forțelor celui dintâiu. — sau plictiseala elevului bine dotat de natură, când acesta ar fi împiedecat din mersul lui ager, pentru a pași încet și greoiu alături de colegul său cu intelectul mai slab.

În al doilea caz, s'ar putea încerca o combinație din diferite categorii de elevi puțin diferențiați, care eventual ar fi salutară

pentru întreaga clasă — Chiar clasele paralele, amintite de colegul Ungureanu, găsim că constituie o soluție mai bună decât procedeul de azi, în care se face intens nivelarea și nici decât selecționarea individualităților.

La combinarea categoriilor de elevi, vom alătura deci tipurile cele mai apropiate, astfel ca tipul imediat superior ar fi un stimulent.

Dar toate acestea sunt — cum am zis — numai începutul în studiul individualizării învățământului.

După faza de experimentare prin care a trecut învățământul individualist s'a trecut la realizări: (Vezi „Individualizarea inv.” de D-l I. I. Gabrea pag. 72—77)

1. Sistemul Dalton, numit astfel după numele orașului Dalton din Statele unite, unde s'a aplicat întâiu. După acest sistem nu există clase, programe, manuale și orare. Elevii lucrează ce vor și când vor, cu obligația numai de a-și însuși cunoștințele ce i s'au impus. Învățătorii fac controlul elevilor prin teste. Acest sistem își are la bază principiul activității proprii.

2. Sistemul Winetka s'a aplicat prima oară în satul cu acelaș nume, situat lângă Chicago. Acest sistem are clase mobile, unde elevii participă la orele de studii pentru cari au înclinare deosebită.

3. Sistemul Manheim, realizat de Dr. Sichingher în Germania, are o faimă mare. În afară de împărțirea verticală pe clase, pentru diferiți ani, mai are și o împărțire orizontală pentru copii de vârste egale dar dotați deosebit. Acest sistem a dat naștere așa numitelor „Școli auxiliare” (Sonderschulen) unde elevii fac un an de probă într'o școală preliminară (vorclasse) iar cari sunt întârziați rămân apoi în școlile ajutătoare (Hilfschulen), apoi clasele de adunătură (Sammelklassen) unde se va scoate din ei un minimum de cultură necesar vieții.

În Germania au mai luat ființă niște institute de pedagogie curativă (Heilpädagogik) unde se caută a se vindeca elevii de numite anormalități.

Dar tot acolo s'a lansat și lozinca „Freie Ban den Tüchtigen” (Cale liberă celor capabili) pentru elevii supranormali.

În Austria au luat apoi ființă prima oară așa numitele comunități de muncă, în care clasa, cartea și oricare material intuitiv nu mai e suficient. Aceste comunități au câmp de activitate între-

gul domeniu al unui institut, cu toate organizările lui. La bază au principiul activității proprii și spontane.

4. Sistemul Montessori întemeiat în Italia de doamna Montessori. Acest sistem se bazează pe o libertate complexă, fiind inspirat de Școala lui Tolstoi dela Iasnaia Poliana. Urmează apoi o mulțime de alte sisteme și încercări mai puțin cunoscute și de mai mică importanță.

După cum vedem, în străinătate s'a realizat mult, foarte mult în direcția individualizării învățământului și când spunem aceasta nu ne gândim numai la aceste sisteme, care au mai mult un titlu cum am mai zis, de experimentare, ci la multiplele dispozițiuni ce s'au luat pretutindeni, în țările civilizate, care tind la realizarea acestui scop.

Realizări la noi în România și sugestii pentru punerea în practică a individualizării învățământului.

Trebue s'o recunoaștem dela început, și o facem cu multă plăcere, că și la noi s'a pornit pe cale bună în această direcție, dar suntem abia la început. E vorba de institutele create pentru elevii bine dotați în toate capitalele de județ, numite colegiile „M. Filipescu”, unde nu numai elevii favorizați de o stare materială bună vor putea intra ci și elevii cei săraci în materie, dar bogați ca suflet și intelect. Acestei prime măsuri salutare trebue să-i urmeze în curând, alte măsuri tot atât de necesare: I. Intemeierea de școli la început pe capitale de județ și apoi pe centre de plase unde se vor centraliza toți elevii din județ din categoria întârziați și debili mintali pe de o parte și o școală specială pentru anormali.

O știm cu toții că aceste categorii de elevi sunt azi o adevărată piedecă atât pentru învățători, în munca lor, dar mai ales pentru masa cea mare a elevilor buni și în mod special pentru elevii supradotați, care, oricât ar vrea ei și părinți lor, să urmeze școli speciale, n'o pot face, căci acele colegii sunt deocamdată în număr foarte redus.

Deci, să căutăm, cu toată perseverența, a crea cât mai curând, aceste instituții atât de necesare.

II. O altă măsură, cel puțin provizorie, ce s'ar putea lua în stadiul de azi al învățământului, așa cum el se practică la noi la țară: un învățător la VII. clase, ar fi introducerea sistemului practicat la școlile săsești din Transilvania și anume: Într'una

se predă numai la clasele I, III, V și VII iar în celălalt an la clasele II, IV și VI. Din cele constatate, cu ocazia vizitelor făcute la aceste școli, am convingerea că acest sistem prezintă avantajii mari prin faptul în sine, că micșorând numărul claselor, se simplifică simultan și procedeul în predarea cunoștințelor. Ori azi se pierde un timp enorm cu darea ocupațiunii or indirecte la atâtea clase, care nu sunt momentan ocupate, în mod direct, la predarea unei lecții. Apoi studierea și observarea elevilor se face cu mult mai bine și mai ușor la lecțiile directe, prin aceasta îi vom cunoaște mai repede, atingându-ne astfel scopul.

III. Tot ca o măsură provizorie, — până realizarea celor susținute la punctul I —, cerem să se admită, în mod oficial, formarea unei clase de întârziată mintal pe lângă fiecare școală, cu învățător aparte. Această clasă va fi formată din toți elevii școlii declarați ca atare de corpul didactic al școlii respective, după un examen cât mai temeinic, făcut pe baza unor teste ce s'ar elabora dela centru. Această clasă specială va lucra după program și orar, tot special, dat de centru.

Procedându-se așa nu se va mai întâmpla, ca anormale organe de control, să se împiedece mereu de elementele mai slabe, care în mod normal, în fiecare clasă se găsesc. Pe de altă parte, nici învățătorul n'ar mai putea invoca mereu scuza, că cutare și cutare elev ar fi anormal sau subnormal,

Dar, ca o concluzie ce se desprinde singură din cadrul acestui articol, e faptul important pentru noi, educatorii, ca până la reformarea într'un fel sau altul a învățământului în sensul dorit de noi, pentru atingerea scopului enunțat mai sus: individualizarea învățământului, noi să ne cunoaștem elevii. Să căutăm a-i cunoaște mereu, în toate ocaziile, în toate atitudinile și în toată vremea, căci cheia, care ne dă răspunsul de bază la problema pusă e cunoașterea elevilor noștri. Dar aici joacă mare rol și *experiența* învățătorului care o are se ferește de dresaj. El nu are în vedere actele ca atare ci cauzele lor sufletești sau fizice. Ne referim totdeauna la intenție nu la faptă sau motivul fizic.

Sunt foarte frecvente în școală cazurile, când aceleași efecte sunt produse de cauze diferite, aceleași fapte sunt efectuate de școlarii cei mai buni ca și de cei mai răi.

Spiritele vii chiar dacă sunt mai superficiale, sunt mai iu-

bite și mai cunoscute; mai iubite pentru că sunt mai comunicative; mai cunoscute pentru că sunt, deși superficiali, totuși prezenți mereu la toate și pentru că iubindu-le ne dăm mai mult osteneala să le studiem.

Dacă spațiul ne-ar permite am putea cita o mulțime de exemple în care se vorbește de lene, minciună sau pără, etc.

Odată stabilit principiul just în teorie să vedem cum e aplicabil în practică?

Învățător la mai multe clase e greu-trebuie recunoscut cinstit și din capul locului — de aceia ca soluție de viitor, se va înmulți numărul învățătorilor și se va reduce numărul elevilor unei clase — circa 20 elevi de învățător — căci numai așa vom putea veni zilnic în contact cu ei toți și-i vom putea deci cunoaște mai bine.

Iar pentru ca acțiunea să fie continuă, se recomandă sistemul rotației, nu numai din punct de vedere al educației și al instrucției ci pentru că favorizează concentrarea și continuitatea învățământului.

Apoi, stând cu ei ani de zile, abia atunci îi vom cunoaște profund, în toate cutele, în toate ascunzișurile lor sufletești. Atunci vom putea face acea „școală pe măsura“, enunțată de marele pedagog Klaparède. Făcând școală pe măsura fiecărui elev, îl vom forma în proporția atitudinilor și procedând așa, numărul mare de elevi supradotați, ce se găsesc în masa poporului român, nu se va mai pierde ci se vor evidenția, iar noi, educatorii, prin mijloacele oferite de stat — formându-i la maximum, vom da țării pe conducătorii capabili de mâine.

Dar vom lucra cu mai mult folos și pentru marea masă a elevilor mijlocii, căci cunoscându-i în toate aptitudinile lor și pe ei, îi vom putea îndruma în viață, conformându-ne acestor aptitudini, spre folosul lor, al neamului și al societății.

Dacă am făcut apoi un mare pas selecționând elevii supradotați și mijlocii de cei subnormali și anormali, dându-le frâu liber primilor, apoi nu-i mai puțin adevărat, că le-am făcut și acestora din urmă un mare serviciu, prin faptul că nu le mai pretindem o efortare peste puterile lor, ci vom proceda așa feș ca și ei să dea minimul de efortări ce-l pot da pentru apregăti întrucâtva pentru povara vieții.

Interpretând în felul acesta, principiul individualizării învă-

înmântului credem că din el va rezulta acea școală „calitativ superioară“ de care vorbește D-l Prof. Gabrea, în frumosul D-sale studiu asupra individualizării învățământului. Condiția principală e una și ea se reduce la: „Omul sfințește locul“. Adecă, de educator depinde nu numai cantitatea dar și calitatea școlii. Lui îi se cere pe lângă o pregătire femeinică, calități înăscute, dar mai ales dragostea de carieră și de odraslele pe care le formează pentru a da astfel neamului tăria de caracter, dragostea de țară și cultura ce se cere acestui neam nobil față de popoarele înconjurătoare, servindu-ne ca exemplu mai ales marele stat vecin U. R. S. S. cu realizările lui pe care le vom cunoaște în numărul viitor.

Înainte deci, cu perseverență, pricepere și curaj pe drumul trasat!

O datorie Românească:

CASA DE ODihnă A ÎNVĂȚĂTORIMII ARĂDANE

În clipele de grele încercări prin care trecem, acum, când răni brăzdează trupul țării și voința unui Neam întreg pune în mișcare falangele libertății naționale, pentru eliberarea pământului scump al Transilvaniei, simțim tot mai mult obligațiile pe care le avem față de cei plecați. Orizontul înfrățirii în jertfă, se lărgeste, iar numărul celor împărtășiți din potirul veșniciei, crește în fiecare zi. Războiul seamănă suferințe și verifică unitatea sufletească a neamurilor.

De pe câmpurile de bătaie se vor întoarce mâine, printre noi, luptătorii cu amprente vitejii pe trupurile istovite, în sufletele cărora mijeste, crește și se maturizează o altă concepție de viață, o etică mai apropiată de binele tuturor, doritori de o largă ozonificare a atmosferei sociale și o pace durabilă. Pentru dreapta răsplătire a faptelor lor legendare, pentru alinarea suferințelor pe care le-au îndurat și spre a crea un climat favorabil spiritului de jertfă în folosul comunității, Statul și societatea sunt datori să

acorde mucenicilor credinței și vrierilor românești, toată atenția, o grijă continuă și o cinstire plină de respect, crescând tinerele generații în cultul vitejilor.

Războiul pe care-l ducem acum e al nostru: el înseamnă contribuția de jertfă a generațiilor de azi pentru înlăturarea unei nedreptăți: dictatul dela Viena, prosperitatea și siguranța celor care vor veni.

În fruntea luptătorilor, alături de foștii lor elevi, se bat și jertfesc învățătorii. Fiecare biruință a oștirilor românești este o lecție de înalt patriotism pe care ei au trăit-o și căreia i s'au dăruit, cu elan, voință de luptă, entuziasm și credință. Aprecierile superiorilor, decorațiile de războiu, citările pe ordin de zi ale comandamentului Român și Sovietic, nu pot rămâne însă singurele dovezi de prețuire care li se aduc. E necesar să le oferim puțința de a-și reface sănătatea și reînoui forțelele, de a se reculege în tihnă, a relua contactul cu colegii și problemele școlare, de a le da prilejul să se simtă prețuiți, înțeleși și ajutați, pentru ca apoi, cu aceeași căldură și dorință de înălțare să ia asupra lor greaua sarcină a ridicării elementului românesc prin școală.

Problema e generală și va putea fi rezolvată pe județe, după împrejurări, oameni și mijloace.

Contingentul mare de învățători arădani morți, dispăruți și și invalizi, îndreptățește pe colegii lor să încerce o raliere a oamenilor de bine, a inimilor, a sufletelor mari, capabile să-i înțeleagă, în jurul ideii de ridicare a unei Case de Odihnă, într-o stațiune climaterică, pe seama învățătorilor.

Acțiunea e în fașă și la baza ei se situează generozitatea colegului *Gheorghe Bărbuceanu*, învățător în *Moneasa*, care a oferit cu largă inimă, în mod gratuit, terenul pe care îl posedă în vatra Băilor Moneasa, spre a împlini un gol de mult simțit în viața dascălilor.

Cum până acum ideea n'a depășit cadrul unui mic cerc de inițiatori, credem că e bine venită situarea ei în atenția opiniei publice românești, dela care așteptăm înțelegere și încurajare.

La casa din *Moneasa* își vor reîmprospăta energiile și ozonifica plămânii, dascălii veniți de pe front și cei cu sănătatea sdruncinată și vor simți iubirea cu care îi înconjoară Neamul, pentru care ei se dăruiesc cu seninătate de mucenici și la căpă-

țaiul căruia veghează, până ce ultima licărire de viață îi părăsește.

Vară de vară, se vor aduna aici ca să asculte cuvântul înțripat al conducătorilor, să descifreze tăinutele cărări ale viitorului, să preamărească trudnicia înaintașilor și să ia noi îndemnuri spre ideal.

Casa din Moneasa va cimenta legăturile dintre colegi, dintre ei și celelalte instituții de temelie ale Statului și va adânci raporturile de frățescă colaborare dintre toți factorii educativi.

Fiii Neamului, luminătorii satelor și vitejii războiului așteaptă cu încredere semnul unei drepte prețuiri.

I. Vărlăciu.

† **Constanța Tocoianu.**

Constanța Tocoianu, învățătoare în Avram Iancu, ne-a părăsit pentru totdeauna în decursul primăverii acestui an.

Rămasă singură la școală, Constanța Tocoianu a căutat să fie în egală măsură mamă și educatoare a fiilor mândrilor Moși.

Iubirea și recunoștința acestora se împletește cu regretele colegilor, care au prețuit-o întotdeauna.

Fie-i memoria binecuvântată!

† **Gheorghe Moga**

Printre pierderile din vara aceasta, avem durerea să amintim și pe învățătorul Gheorghe Moga din Caporol Alexă, mort la datorie, în ziua de 23 Iunie 1944.

Școala din satul său a rămas văduvă de conducătorul firese și grija lui care a muncit zi și noapte pentru luminarea minții generațiilor tinere și ridicarea standardului de viață al sătenilor.

Îndreptăm cuvânt de mângâiere familiei și rugăm pe Dumnezeu să-i facă loc în corturile dreptilor.

† **Gheorghe Draia**

La 8 Aug. 1944, a încetat din viață, în urma unei grele suferințe învățătorul Gheorghe Draia din Grăniceri, fiu al munților noștri dragi, suflet deschis, pornit spre fapte frumoase.

Alături de familia sa, școala pierde prin el un element de muncă continuă și desinteresată, un îndrumător al tinereții pentru care s'a sbuciumat o viață de vrednic apostol la granița vestică a țării.

Dumnezeu să-l aibe în paza sa și să dea mângâiere familiei.

APEL

către membrii Corpului Didactic, părinții elevilor și toți cetățenii care sunt convinși că prin educație se poate regenera societatea.

Pornind dela convingerea că numai educația poate face popoarele mai fericite, ferindu-le de nenorocirile războaielor și de aservirea omului de semnul său, vrem să constituim o asociație, numită „Prietenii Educației”, cu sediul în Municipiul Arad.

Omul, fiind singura creatură care a reușit să se elibereze de instincte și patimi prin ajutorul rațiunii asociația își propune ca scop:

Să realizeze condițiunile optime ale desăvârșirii tinerețului prin educație.

Asociația nu are caracter politic propriu zis, dar va lupta pentru realizarea scopurilor ce-și propune prin concursul factorilor politici.

Pentru atingerea țelurilor sale, asociația urmărește îndeplinirea următoarelor condițiuni:

a) Posibilități egale de existență și cultură pentru fiii întregului popor, indiferent de originea etnică, confesiunea, starea socială și materială a părinților.

b) Localuri de educație sănătoase, încăpătoare, înzestrate cu mobilier adecvat vârstei și material didactic corespunzător scopurilor învățământului.

c) Biblioteci pe vârste, terenuri de experiență, laboratoare, ateliere, aparate de radio, de proiecțiuni, de cinematograf, băi, etc.

d) Parcuri și grădini în jurul locașurilor de educație, pentru ca tânărul să-și modeleze sufletul prin contactul continuu cu natura cizelată de mâna omului.

e) Libertatea de circulație a ideilor, care au frământa omenirea tuturor timpurilor în drumul ei spre progres. Selecțiunea acestora să fie opera spiritului.

f) Programe care să cuprindă întreg tezaurul experienței umane.

g) Slujitorii școlii să poată înfățișa obiectiv evo-

luția omenirii dela starea gregară a societăților formate din indivizi încadrați din instinct unor întovărășiri primitive, al căror singur suport era ideea de sânge, limbă și interese comune, până la starea de liberă asociere în care ideea de *om* stă pe deasupra tuturor contingentelor. Familia, Neamul, Patria sunt realități istorice și biologice care nu exclud înțelegerea noțiunii superioare de umanitate.

h) Să se asigure întemeierea unor familii sănătoase care să trăiască în condițiuni de viață — morale și materiale — superioare, unde copilul va avea posibilitatea să simtă încă dela începutul vieții, binefacerile culturii și civilizației. Trăind și dezvoltându-se într'un mediu potrivit, își va înnobila sufletul însușindu-și ideile de libertate și progres.

i) Unul din elementele de realizare al omului de mâine fiind educatorul, să i se asigure acestuia un minimum de mijloace materiale, care să-i acopere nevoile biologice și să-i permită spiritului său să gândească obiectiv și cu devoțiune pentru generațiile viitoare.

Propunem realizarea condițiunilor de mai sus, prin mijloacele ce urmează:

1) Asociații se obligă să ducă o viață cumpătată, ferindu-se de viciile care degradează nobila creatură omenească.

2) Asociații își vor cultiva spiritul cu ideile conducătoare ale oamenilor reprezentativi, aparținând tuturor timpurilor și tuturor propoarelor.

3) Pentru fiecare dintre asociați, copilul va reprezenta cea mai aleasă podoabă a speței umane. El va fi crescut în cultul binelui, adevărului, dreptății, libertății și frumosului, urmărindu-se astfel formarea unui tânăr decent în purtare și expresii, care să-și țină cuvântul dat, să respecte averea semenului și bunul obștesc, capabil să înțeleagă și să ajute pe cel lipsit. Onoarea sa de om și integritatea caracterului vor forma temelia educației viitorului cetățean, chemat a trăi într'o lume mai bună și mai înfrățită.

În scopul de mai sus și pentru reluarea tradițiilor legături cu tineretul din celelalte țări democratice, asociația va milita pentru înființarea unor instituții similare celor din țările amintite, cu care tineretul României înțelege să conlucreze la înfrățirea popoarelor.

4) Se va urmări, prin orice mijloace, ca tânărul de azi, cetățeanul de mâine, să se formeze într-o atmosferă de libertate, dragoste părintească și camaraderie.

5. Asociații vor căuta, în orice ocazii, să convingă pe ceilalți cetățeni asupra răspunderilor pe care le avem față de umanitate, dacă vom neglija educația copiilor noștri.

6. Considerând analfabetismul o rușine a secolului, asociația va milita pentru stărpirea lui. Va desvolta gustul de citit în popor, prin răspândirea cărților bune la sate, în fabrici, întreprinderi, etc. Pentru reușita acestei acțiuni, va colabora cu societățile culturale existente.

7. Asociația va tipări broșuri, reviste și manifeste.

8. Se vor alcătui memorii adresate deținătorilor puterii de stat și oamenilor de bine. Se va arăta că prin improvizarea unui surogat de școală, cu un educator disprețuit și flămând, nu se poate înfăptui decât un surogat de educație. Se va accentua că educația nu numai că este posibilă, dar este chiar un imperativ izvorit, atât din lăuntrul insului, cât și din nevoile traiului în comun.

Pot fi membrii asociației: învățătorii și profesorii de toate gradele, părinții elevilor și toți cetățenii, care sunt convinși că prin educație se poate redresa societatea omenească.

Ȳdeziunile se vor trimite pe adresa : Revista „Școala Vremii” la Inspectoratul Școlar Ȳrad.

În numele comitetului de inițiativă :

C. Dogaru

I. Vârlacia

E. Spinanșin

† Învățătoarea Maria Tomuș

În ziua de 4 Iulie, a doua zi după bombardarea Aradului, în urma rănilor primite, a încetat din viață în Spitalul Central din localitate, învățătoarea Maria Tomuș, dela Școala primară Nr. 7.

Învățătoarea Maria Tomuș a murit la datorie, căci se găsea în oraș pentru prestarea muncii de folos obștesc.

Vestea morții ne-a cutremurat. Încă tânără, nu-și precupeția îndeplinirea datoriei de mamă a doi copii și educatoare.

Colegele și colegii în număr mare au petrecut la locul de vecinică odihnă pe cea mai bună colegă a lor, care prin sufletul ei nobil, firea sa deschisă și pornirea ei spre humor, ducea cu dânsa buna dispoziție, care descreșia frunțile încruntate de vreme și oameni.

De astădată, groapa rece, cântecul funebru al preoților și durerea cumplită a copiilor săi dragi făceau ca ochii îndureratei asistente să fie scăldați în lacrimi.

Colegul nostru, Sabin Tomuș, secretarul Asociației noastre, și-a pierdut tovarășa de viață, iar copiii săi pe mama lor bună, Școala pierde o valoroasă învățătoare.

Să ne rugăm bunului Dumnezeu pentru sufletul său nobil

† Învățătorul Adrian Popovici

În ziua de 13 Noem. s'a stins din viață în urma unui accident eminentul învățător Adrian Popovici, directorul girant al școlii primare din Hălmagiu.

Adrian Popovici a fost o mândrie a Învățătorimii Hălmăgene. Om integru a fost cu o vădită înclinare spre realizări în toate domeniile de viață.

Moartea sa tragică ne-a îndoliat sufletele.

În fața destinului crud, ne plecăm smeriți, rugăm pe bunul Dumnezeu să dea familiei sale tăria de-a suporta marea încercare la care a supus-o și să-l așeze în locul dreptilor.

Fie-i țărâna ușoară!

Școala Vremii

Adunarea învățătorilor din Municipiul Arad

Importante hotărâri privitoare la activitatea de viitor a Corpului Didactic Primar.

Duminecă, 26 Noembrie 1944, membrii corpului didactic primar din Municipiul Arad și un număr de învățători din județ, au ținut o ședință de consfătuire la școala primară de fete Nr. 2 Arad, deliberând asupra organizării învățătorilor din orașul și județul Arad, pe bază sindicală.

Ședința a fost prezidată de dl. Nicolae Cârstea, președintele Asociației Învățătorilor Secția Arad, asistat de către dl. Sabin Tomuș, secretarul Asociației.

La ședință a mai luat parte: D-nii Constantin Dogaru, inspector Școlar județean, Gavril Stănescu, subinspector școlar județean, Ion Gâdea, subinspector de control, I. C. Popescu președintele comitetului de inițiativă pentru sindicalizarea funcționarilor și Sfinția Sa Păr. Prof. Ion Bergheanu.

După discuțiuni, la care au luat parte d-nii: Sabin Tomuș, Mircea Nonu, I. C. Popescu, Ioan Dincă, Ioan Giurgea, Constantin Dogaru, Irina Schwartz, Maria Mladin, Ioan Moțiu, Ana Miha-lache, Ioan Vărtaciu, Octavian Dubenschi și Nicolae Cârstea, se ajunge la următoarele concluziuni:

1. Solidaritatea tuturor învățătorilor pentru realizarea dezideratelor profesionale.

2. Asigurarea imediată a unui minimum de existență pentru toți membrii corpului didactic primar.

3. Pentru soluționarea grabnică a dezideratelor profesionale se hotărăște aderarea în principiu la acțiunea de sindicalizare, întreprinsă de funcționarii publici din Arad.

4. Sindicalizarea învățătorilor nu înseamnă infeduirea întregului corp în vreun partid politic. Fiecare membru își păstrează libertatea opinei sale politice.

În vederea realizării scopurilor de mai sus, adunarea a ales un comitet provizoriu, compus din următorii:

D-nii: Nicolae Cârstea, Sabin Tomuș, Nicolae Șerban, Ioan Vărtaciu, Ioan Dincă, Ioan Giurgea; doamnele: Aurelia Pinteș și Irina Schwartz.

Comitetul ales, a luat parte în continuare la consfătuirea Uniunii Sindicatelor Funcționarilor publici din Arad, ținută la Camera de Muncă Arad.

Misiunea comitetului este să întreprindă acțiunea de sindicalizarea învățătorilor din orașul și județul Arad, luând contact și acționând paralel cu Comitetul Central de Sindicalizare a învățătorilor din București.

Pe baza acestor hotărâri, comitetul provizoriu s'a întrunit în sedință în ziua de 27 Noemvrie 1944, când a formulat următoarele deziderate ale corpului didactic primar din orașul și județul Arad :

1. Echivalarea salariilor corpului didactic primar cu a ofițerilor, respective al învățătorului începător cu a sublocotenentului.
2. Chirie pentru învățătorii din categoria IV-a de salarizare.
3. Indemnizația de director și drepturi la locuință, încălzit și luminat.
4. Majorarea alocației pentru copii.
5. Ajutorarea învățătorilor sinistrați și a celor devastați.
6. Comisii medicale județene.
7. Sesiunile învățărești să treacă de drept în folosința învățătorilor.
8. Plata orelor suplimentare.
9. Scutire de taxele școlare pentru fiii de învățători.
10. Economate pentru învățători
11. Ajutorarea învățătorilor fără soții funcționare.
12. Asanarea datoriilor corpului didactic primar dela diferite bănci.
13. Plata gradațiilor și înaintărilor pe data deciziei de înaintare.
14. Ajutor învățătorilor începători echivalent cu prima de echipare a unui sublocotenent.
15. Editarea de către Casa Școalelor a unei biblioteci tip, pe seama învățătorilor începători.
16. Instituirea unui impozit cultural, care să asigure buna funcționare a școlilor primare.

In Editura »Societății de Cultură Național Liberală« a apărut o interesantă lucrare :

Probleme politice, culturale, economice și sociale de D-I Alexandru Alimănișteanu. Prețul Lei 600. Se poate comanda dela Editură, București III: str. Poincaré 17.

Asociația Învățătorilor Secția Arad.

Nr. 99/1944.

CONVOCARE

Subsemnații, în temeiul Statutelor Asociației Învățătorilor Secția Arad și potrivit mandatului primit de noi în consfătuirea învățătorilor din 26 Noemvrie 1944.

Convocăm:

Adunarea generală a corpului didactic primar din orașul și județul Arad, pe ziua de 30 Decembrie 1944, în Arad, la Școala Primară de Stat Nr. 2, de fete, ora 10, iar dacă la această oră nu se va întruni numărul membrilor cerut de statute adunarea se va ține la ora 12 cu oricâți membri prezenți vor fi.

Scopul adunării generale este de a hotări transformarea Asociației Învățătorilor Secția Arad în Sindicat și alegerea noului comitet de conducere.

Adunarea Generală va avea următoarea ordine de zi:

1. Constatarea membrilor prezenți și constituirea biroului.
2. Deschiderea adunării generale.
3. Sindatul ca mijloc de luptă profesională, raport susținut de Dl. Ioan Dincă, directorul școlii primare Nr. 6 Arad.
4. Revindicările materiale ale corpului didactic primar, raport susținut de dl. Constantin Dogaru, inspector școlar.
5. Raportul comisiei de cenzori cu privire la activitatea și gestiunea Asociației în cursul anului 1944.
6. Aprobarea bilanțului și descărcarea de gestiune a comitetului după ascultarea comisiei de cenzori.
7. Aprobarea bugetului pe 1945.
8. Constituirea sindicatului și alegerea noului comitet.

Președintele Asociației Învățătorilor Arad

ss. N. Cârstea

Secretar

ss. S. Tomuș

Comitetul de inițiativă:

ss. Ion Dincă

ss. Nicolae Șerban

ss. Ion Vărtacu

ss. Aurelia Pinte

ss. Irina Schawrtz

Inspectoratul Școlar al Jud. Arad

Nr. 7133/1944.

ORDIN CIRCULAR

*Tuturor școlilor primare și de copii mici din orașul și județul
ARAD*

În conformitate cu ordinul Onor. Min. Cult. Naț. Dir. Inv. Prim. Norm. și Sem. Nr. 151.801/1944, binevoiți a face imediat modificările arătate mai jos, în programa analitică și „Îndrumătorul” pentru învățământul primar superior:

1. În programa analitică a cursului primar superior:

La pag. 4 punctul f. s’au suprimat ultimele 4 cuvinte și s’au adăugat cuvintele: *»și în Rege«*. Punctul g se redactează astfel: *»Cunoașterea pământului și poporului român și a prietenilor și a neprietenilor neamului nostru, a idealului Românilor«*. Punctul h. s’a suprimat în întregime.

La pag. 5 s’au suprimat ultimele 5 vorbe din: *»Lămuriri«*

La pag. 7 s’au suprimat cuvântul *»sfânt«* din rândul 13.

La pag. 8 s’a suprimat cuvântul *»sfânt«* din rândul 22 și *»scrisori din războiu«* din rândul 23.

La pag. 9 s’a suprimat cuvântul *»Sfânt«* din rândul 15 și *»scrieri politice«* din ultimul rând.

La pag. 10 s’a suprimat cuvântul *»sfânt«* din rândul 3 și s’a adăugat la sfârșitul notei: *»și să nu cuprindă nimic ostil sau jignitor pentru neamurile conlocuitoare și pentru aliații noștri«*.

La pag. 12 s’a suprimat cuvântul *»sfânt«* din rândul 6.

La pag. 13 s’a înlocuit cuvântul *»sfânt«* din rândul 4 și 10 cu cuvântul *»actual«*. S’a suprimat întreaga paranteză după cuvintele *»Noi și celelalte popoare eropene«*.

La pag. 14 s’a suprimat tot punctul 4 (rând 15—16).

La pag. 15 s’au suprimat rândurile 14, 15 și 16 și s’au înlocuit astfel: *»regiunilor ei naturale, pentru a se vedea mai bine locul și rolul României în această parte a continentului«*.

La pag. 16 s’a suprimat fraza întreagă, rândurile 15—20.

La pag. 17 s'a intercalat în rândul 21 după cuvintele: *»din vieața lor«, binefacerile concordiei între noi și celelalte neamuri conlocuitoare*, s'au suprimat lecțiile de românizarea industriei și românizarea comerțului, din capitolul Industria, rândul 3 și 9.

La pag. 18 s'au suprimat aceleași lecții ca și la pag. 17.

La pag. 36 s'au adăugat la rândul 9: *»și în regimul democratic«*.

La pag. 37 s'a suprimat *»origina etnică«* din rândul 5. Cuvântul *»conducător«* din rândul 8 a fost înlocuit cu *»parlament«*.

La pag. 41 s'au suprimat ultimele 4 cuvinte din rândul 10.

II. La îndrumătorul pentru inv. primar superior:

La pag. 4 s'au suprimat ultimele 2 rânduri.

La pag. 5 s'au suprimat primele 10 rânduri.

La pag. 6 s'au suprimat vorbele: *»în conducător«* dela punctul 6 și în întregime punctele 7 și 8. S'a adăugat punctul 7 *»Cunoașterea pământului și poporului românesc«*.

La pag. 18 s'au suprimat cuvintele *»Războiul Sfânt«* dela istorie.

La pag. 41 s'a suprimat vorbele: *»Conducătorul Statului«* din rândul 8—9 de jos și s'a adăugat la punctul 2 *»alături de Națiunile unite și în special de U. R. S. S.«*

La pag. 42 jos se adăogă nota: *»Nu se vor afișa Eroii din războiul contra Sovietelor și nu se va spune nimic jignitor pentru U. R. S. S.«*

La pag. 43 rândul 3, după cuvintele *»în războiul actual«* se completează: *»contra germano-maghiarilor«*.

S'a adăogă jos nota: *»Se va evita slăvirea eroilor din războiul contra Sovietelor și orice vorbă împotriva U.R.S.S.«*

Inspector școlar județean,

C. Dogaru

Subinspector școlar jud.

G. Stănescu

Urăm cetitarilor naștri „Sărbători fericite“!

240

Ion Palar

Acad

la 3

«Scoala Vremii», Revista Asociației Inghetătorilor Arad,
Bulevardul Carol I. Nr. 66.

A. Viorica Stănescu

Mr. Rosia

Retur ~~suplicat~~